

Rozprávka tretia

O Lenke Lenivke

Bolo a či nebolo, to veru neviem. Možno bolo a možno nie. A možno sa aj voda sypala a piesok lial, a možno nie. Pamätám si však, ako stará mať za dlhých zimných večerov rozprávali svojim vnúčatám túto rozprávku.

Ned'aleko lesa na úplnom konci jednej dedinky stál nevel'ký domec. Smutný bol pohľad naň. Ošarpaný bol, dvor nezametený, plot poolamovaný, záhrada spustnutá, okná špinavé, vidieť cez ne nebolo, muškáty sa od smädu k zemi skláňali. A keď ste dnuka nazreli, nič lepšie vás nevívalo. Taniere špinavé, dlážka nevydrhnutá, v rohoch pavučiny, pec nevymetená, studená. A na tej studenej peci, v duchne zahrabaná až po nos, hovkala si... nuž... Lenivka. Strapatá, neumytá, v dokrčených šatách vyzerala nevábne. Keď ste sa však lepšie prizreli, uvideli ste veľké modré oči, peknú tváričku i pyšný nosík. Všetci v dedine už zabudli, ako sa dievčina svojim pravým menom volala, preto ju len Lenivkou nazývali.

Nebolo to tak dávno, čo domec hrdo stál v plnej kráse. Gazda s gazdinou sa vedno starali o gazdovstvo. Gazda malé políčko obrábal, susedom pomáhal. Gazdiná v záhradke zeleninu i kvety pestovala, v kuchyni sa krútila a všakovaké dobroty vypekala dedinčanom na svadby i krstiny. Pekné slovo mala pre každého, kto sa u nich zastavil. Ľudia v dedine ich radi videli. Dobré sa gazdovi a gazdinej v ich domci na konci dediny žilo, len jedna vec ich ťažila a k šťastiu im chýbala. Dieťaťko.

Jedného dňa sa im ich túžba naplnila a narodilo sa im dievčaťko. Boli šťastní, prešťastní a Lenka, ako dievčaťko nazvali, sa stala svetielkom ich života.

Robili, čo jej na očiach videli, chovali ju ako vo vatičke a najväčšou radosťou bol pre nich jej smiech. Kým bola Lenka malá, len sa hrala a zabávala. Keď podrástla a mamka ju chcela priučiť, ako sa to i ono robí, objavila Lenka silu slov: „Neviem. Ja to ešte nedokážem. Neskôr.“ Tatko sa i hneval, keď videl, že sa robote vyhýba, ale mamka ju pred ním obhajovala:

„Má ešte dosť času všetkému sa naučiť. Ešte je malá, nech sa len zabáva.“

Z Lenky vyrastala švárna dievčina, no jej rúčky boli prácou nedotknuté. „Neviem, nedokážem, neskôr,“ sa stali jej nerozlučnými spoločníkmi. Tak plynuli dni, týždne, mesiace i roky.

V ten slnečný deň na konci jesene odišli Lenkine rodičia do mesta na jarmok. Všetci boli dobre naladení a nikto nečakal, že sa už viac domov nevrátia. Cestou z jarmoku sa splašili kone a voz sa prevrátil. Lenka ostala sama ako prst. Utiahla sa za pec, schovala sa do duchny a plakala. Spočiatku sa dedinčania o Lenku starali. Nosili jej jedlo a utešovali ju v jej smútku. No Lenka nevedela, čo je vďačnosť. Bolo pre ňu samozrejmé, že sa o ňu starajú. Avšak všetko má svoj koniec. Po Vianociach starostlivosť dedinčanov utíchla a bolo na Lenke, aby sa o seba a gazdovstvo začala starať sama. Pracovití rodičia do komory nachystali poživne na celú zimu. Stačilo, aby Lenka zliezla z pece, schytila niečo pod zub a mohla si zalieztť späť. Variť, piecť sa nenaučila ani oheň rozložiť nevedela, nuž len surovú zeleninu a zemiaky chrúmala. Jedenkrát sa pokúsila aj oheň založiť, ale hneď to vzdala, keď jej dymu do očí fúklo.

Po dlhej zime prišla jar. Bolo treba o záhradu i pole sa postarať. Ale Lenka nevedela ako, tak len za tou pecou ostala sedieť. Keď už bola veľmi hladná, do blízkeho lesa vybehla a niečo si pod zub našla. Napokon sa prestala i do zrkadla pozeráť, lebo ono i ona čierne boli od špiny. Bol to neveselý pohľad. Z ušmudlanej tváre veľké modré oči hľadeli, špinavé šaty na nej smutno viseli. Nebola tu mamka, čo by jej vlasy kefou vyčesala, vrkoč zaplietla, šaty oprala, vodu na umytie zo studne nanosila.

Ludia sa začali vyhýbať tomuto koncu dediny, na zanedbané gazdovstvo sa veru nikomu pozerieť nechcelo. Dedinčania pomaly na Lenku zabúdali. A keď sa niekto na ňu opýtal, tak len ako o nevďačnej Lenivke o nej rozprávali. Takto prešla celá jar, leto i jeseň.

Opäť nastala zima. Snehové búrky dopriali deťom veselú sanicu. Veľa smiechu a detského džavotu bolo počuť z neďalekej stráne. Dedinčanom však veľa práce dalo všetok ten sneh odhrabať z ciest i zo striech domov. Niekoľkí si na Lenivku spomenuli a prišli ju varovať, aby strechu domčeka od snehu očistila. Nedbala ona na dobrú radu, hoci strecha všakovaké kvílivé zvuky vydávala. Len sa hlbšie pod perinu zahrabala a už ani nos nevytrčila.

„Neviem. Nedokážem. Neskôr,“ bola jej jediná odpoveď.

Zima sa blížila ku koncu a vyzeralo to, že sa nakoniec všetko dobre skončí. Slniečko viac svietilo i hrialo a marec kľopal na dvere. S ním však prišla aj posledná snehová búrka tej zimy. Meluzína v studenom komíne kvíliť a vietor metal sneh hlava-nehlava. Strecha od ťarchy snehu a náporov vetra srdcervúco stonala. Lenivka si od toľkého lomozu radšej zakryla uši. Zrazu všetko stíchlo. Zdalo sa, že na zlomok sekundy zaštal čas. Akoby sa Meluzína nadýchla a zadržala dych, a tým na okamih zmrazila vyčíňajúce živly. V tomto bezčasovom okamihu Lenivka intuitívne zdvihla hlavu. Zreničky sa jej rozšírili v očakávaní. Akoby vedela, čo príde – posledné zakvílenie Meluzíny v komíne, posledný poryv marcovej snehovej búrky, posledný ston strechy. Po tomto kvílivom výdychu opäť nastalo mrazivé ticho. Prerušilo ho jemnulinké puknutie, takmer nečujné. Lenivka naširoko roztvorenými očami pozrela na drevený strop. Na okamih zaváhala, no potom sa rozhodla ešte hlbšie sa ukryť za pec. Perinou sa zakryla od hlavy po päty a zavrela aj oči. Nasledovalo nevyhnutné. Pukanie bolo hlasnejšie a hlasnejšie a strecha začala praskať pod náporom snehu a vetra. Sneh sa začal pomaly sypať do izby. Nakoniec sa časť strechy s veľkým rachotom zrútila. Sneh zasypal celý stôl, studenú pec a aj duchnu, pod ktorou sa skrývala vystrašená Lenivka.

Dlho po tom, ako všetko utíchlo, vystrčila Lenivka spod zasypanej duchny hlavu. Keď uvidela tú spúšť, zaliali sa jej oči slzami. Pomaly vyliezla spoza pece, ktorej sa akoby zázrakom nič nestalo. Keď obišla celý snehom pokrytý dom, uvedomila si, že prišla o jediná svoju strechu nad hlavou a nemá kam ísť. A zrazu pochopila, že stačilo tak málo a toto sa nemuselo stať. Od zúfalstva a beznádeje sa rozplakala.

Vyzeralo to, že horšie už byť nemôže. Nebolo na koho zvaliť vinu. Nebolo kde hlávku skloniť. Trpko oľutovala, že nepočúvla skúsených susedov. Ako tam tak stála a plakala, prihovoril sa jej cudzí hlas. Obzrela sa a za plotom uvidela starenku s nošou dreva, ako na ňu hľadí a hovorí: